

12. Dubyna, M.V., Sadchykova, I.V., and I.O. Seredyuk. "Conceptual approaches to increasing the level of security of the banking payment environment of Ukraine." *Business Inform*, no. 3, 2020. pp. 349 – 359.
13. Tsyrylyk, S.V. "Trends in the development of fintech services on the world and domestic markets of financial services." *Business Inform*, no. 10, 2018, pp. 127–133.
14. Stetsko, M.V. "The financial market of Ukraine in the context of global competitiveness." *Economic analysis*, vol. 25, no. 1, 2016, pp. 158–168.
15. Pavlenko, L.I. "Financial technologies: development and regulation." *Economy and society*, no. 13, 2017, pp. 1193–1200.
16. Volosovich, S.V. "Dominants of technological innovations in the financial sphere." *Economic Bulletin of the University*, issue 33(1), 2017, pp. 15–22.
17. Aksyonova, T.S. "Actual threats and risks of the bank's financial security and the role of the state in ensuring it." *Investments: practice and experience*, no. 17, 2021, pp. 130–138.

УДК 336.76(477)

doi: <https://doi.org/10.15330/apred.2.20.278-291>

Федишин М. П.¹, Журко Р. В.², Лобко О. М.³

РОЛЬ FINTECH У РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

¹Чернівецький національний університет
ім. Ю. Федьковича
кафедра фінансів і кредиту,
вул. Кафедральна, 2, м. Чернівці
58000, Україна,
тел.: +30993763287,
e-mail: m.fedyshyn@chnu.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0807-6814>

²Національний університет «Чернігівська політехніка»
Міністерство освіти і науки України,
кафедра фінансів, банківської справи та страхування,
вул. Шевченка, 95, м. Чернігів,
14035, Україна,
тел.: +380993763287,
e-mail: UkrLOQ@gmail.com,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-4629-6726>

³Національний університет «Чернігівська політехніка»
Міністерство освіти і науки України,
кафедра фінансів, банківської справи та страхування,
вул. Шевченка, 95, м. Чернігів,
14035, Україна,
тел.: +380993763287,
e-mail: l_o_m@ukr.net,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-3771-8880>

Анотація. У статті розглянуто основні етапи історичного розвитку FinTech-індустрії світових фінансових ринків, а саме: 1-й етап (1866–1967 рр.) – поява телеграфних ліній зв'язку та передачі інформації; 2-й етап (1967–2009 рр.) – введення в масовий обіг основного платіжного засобу – платіжної пластикової карти; 3-й етап (2009 р.–2024 рр.) – поява фінансових та аутсорсингових компаній-надавачів FinTech-послуг. Згідно визначених етапів, згруповані та сформовані поняття FinTech зарубіжних та вітчизняних провідних вчених у галузі цифрових технологій фінансового ринку і надано авторське визначення даного поняття. Представлені три ключові моделі впровадження FinTech у світовій економіці, такі як: американо-китайська модель BigTech, європейська модель (Startup-FinTech) та українська модель або Traditional-FinTech. Виділено

моделі впровадження FinTech, що виникли після 2020-2022 років та складаються із таких елементів як: провайдери фінансового продукту, «цифрові кілери» FinTech-послуг та цифрові персональні менеджери. Приведені критерії і принципи інноваційності FinTech на фінансовому ринку держави, що включаються в себе так складові: принцип відкритості фінансової послуги, принцип суб'єктності FinTech послуг, принцип технологічності, що формує концепт FinTech-інновацій та принцип фокусності, на основі яких, визначений рівень розвитку глобальних напрямів FinTech в Україні. Визначені основні учасники FinTech фінансового ринку України, представлені зокрема: споживачами фінансових послуг, бізнес-структурами, традиційними учасниками ринку та компаніями-надавачами фінансових послуг. Приведені ряд функцій, що виконує FinTech у сфері фінансового ринку, основні із них це – використання хмарних технологій та доступу до фінансових даних, зниження часу виходу на фінансовий ринок нового продукту і можливість об'єднати дані споживачів і доступних сервісів. Проаналізовано сильні та слабкі сторони українського FinTech-ринку. Вивчені строки та етапи реалізації Стратегії розвитку FinTech в Україні. Досліджено рівень та технології використання FinTech на фінансових ринках провідних світових держав і їх екосистемних фінансово-технологічних кластерів.

Ключові слова: фінансовий ринок, банк, НБУ, цифрові технології у фінансах, FinTech індустрія, інновації, тренди, цифрова трансформація, інформаційні технології, модернізація.

Fedyshyn M. P.¹, Zhurko R. V.², Lobko O. M.³

THE ROLE OF FINTECH IN THE FINANCIAL MARKET DEVELOPMENT IN UKRAINE

¹ Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
Department of finance and credit,
Cathedral str. 2, Chernivtsi,
58000, Ukraine,
tel.: +30993763287,
e-mail: m.fedyshyn@chnu.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0807-6814>

²Chernihiv Polytechnic National University,
Department of Finance, Banking and Insurance,
Shevchenko str., 95, Chernihiv,
14035, Ukraine,
tel.: +380993763287,
e-mail: UkrLOQ@gmail.com,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-4629-6726>

³Chernihiv Polytechnic National University,
Department of Finance, Banking and Insurance,
Shevchenko str., 95, Chernihiv,
14035, Ukraine,
tel.: +380993763287,
e-mail: l_o_m@ukr.net,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-3771-8880>

Abstract. In the article, the main stages of the historical development of the FinTech industry in the global financial markets are investigated, namely: stage 1 (1866–1967) – emergence of telegraphic lines of communication and information transmission; stage 2 (1967–2009) – introduction of the main payment instrument – a plastic payment card – into mass circulation; stage 3 (2009 p.–2024) – emergence of financial and outsourcing companies providing FinTech services. According to the defined stages, the author groups and forms the FinTech concepts of foreign and domestic leading scientists in the field of digital technologies of the financial market and provides the author's definition of this concept. Three key models of the FinTech implementation in the global economy are presented, such as the US-China BigTech model, the European model (Startup FinTech) and the Ukrainian model or Traditional - FinTech. The identifies the models of the FinTech implementation that emerged after 2020-2022 and consist of the

following elements: providers of financial products, “digital killers” of FinTech services, and digital personal managers. In the article, the criteria and principles of the FinTech innovation in the financial market of the state are presented, which include the following components: the principle of openness of financial services, the principle of subjectivity of FinTech services, the principle of technological effectiveness, which forms the concept of the FinTech innovations, and the principle of focus, based on which the development level of the FinTech trends in Ukraine are determined. The main participants of the FinTech financial market of Ukraine are identified, including consumers of the financial services, business structures, participants of traditional markets and companies of financial services. The article presents a number of functions performed by FinTech in the financial market, the main ones being the use of cloud technologies and access to financial data, reduction of the time to market for a new product and the ability to combine consumer data and available services. The article analyses the strengths and weaknesses of the Ukrainian FinTech market. The terms and stages of the development of the FinTech Development Strategy in Ukraine are studied. The level and technologies of the FinTech use in the financial markets of the world’s leading countries and their ecosystem of financial and technological clusters are investigated.

Keywords: financial market, bank, NBU, digital technologies in finances, FinTech industry, innovations, trends, digital transformation, information technologies, modernization.

Вступ. Фінансовий ринок України впродовж 2021-2024 років зазнав кардинальних змін та трансформації, від моделей традиційного корпоративного бізнесу до екосистем банківського та небанківського фінансових ринків. Дані трансформаційні процеси продиктовані змінами в економічному стані держави, а також новими викликами, що стимулюють активне зростання digital-операцій та формують величезний попит на цифрові фінансові продукти й сервіси у фінансовій сфері. FinTech-стартапи створені вітчизняними аутсорсинговими IT-компаніями почали виводити на ринок мобільні застосунки з управління рахунками, інші фінансові установи пішли далі у фінансових пропозиціях, надаючи мобільні послуги (Post Banking Service) та кооперуючись із різними провайдером (надавачами послуг у різних сферах) почали пропонувати своїм клієнтам платформи зі зручною оплатою сервісів, не заходячи в мобільні додатки й маючи різні типи наскрізного шифрування даних. Проте в умовах стрімких динамічних змін зовнішнього та внутрішнього середовища, важливо висвітлити роль цифрових інструментів у розвитку фінансового ринку України, їх вплив і результати впровадження в різних типах фінансових установ.

Актуальність визначення ролі FinTech індустрії у розвитку фінансового ринку України широко досліджувалися закордонними й українськими банкірами, економістами та фінансистами протягом останніх семи років, зокрема в роботах М. В. Дубини, Н. В. Зачосова, О. Д. Заруба, Н. Б. Демчишак, Ю. В. Шевчука, А. Ю. Семенова, Х. Мінські, М. Міллера, М.Н. Халевіної, Н. І. Холявко, А. М. Хаєса, а також міжнародними дослідницькими та консалтинговими агентствами, такими як McKinsey, European Comission, deVere Group, Fortunly, The Work Programme EBA та ін. Питання цифровізації фінансових послуг та фінансових ринків є одним з основних в економіці всіх найрозвиненіших країн світу та країн, що розвиваються. Зокрема, дослідниками розглядаються питання впливу світової пандемії та військових дій на зростання FinTech індустрії, а також розглядається три базові рушійні сили диджиталізації фінансових ринків, а саме: клієнтський досвід, економічне зростання і процвітання та технологічна еволюція, основне завдання яких – це встановлення співпраці із регуляторами фінансового ринку та інноваційними фасилітаторами провідних FinTech-компаній щодо кооперації та розробки новітніх програм у сфері FinTech та їх впровадження у сфері фінансів.

Теоретичні та практичні напрацювання FinTech індустрії розширюють межі співробітництва між традиційними учасниками фінансового ринку та учасниками, що вийшли за ці межі і почали створювати інноваційні партнерства в суміжних індустріях, кооперуючи нові екосистеми з додатковими перевагами для користувачів. Партнерство з FinTech-стартапами та цифровими гігантами (BigTech) учасниками екосистеми, відкриває

нові можливості і створює умови для розвитку фінансово ринку і його наповнення новітніми технологіями, що дає змогу протистояти новітнім загрозам і примножувати прибуток, а також мати більш захищене операційне хмарне середовище, сервери та інше, що може обслуговувати потреби учасників у будь-якій точці планети. Вирішення питання економічного впливу на широке використання інноваційних рішень у FinTech індустрії фінансового ринку посилить стійкість фінансової системи через підвищення ефективності витрат та оптимізацію процесів, створюючи умови для гнучкішої адаптації до непередбачуваних подій та фінансових криз. Дані питання є недостатньо висвітлені у науковій літературі та потребують удосконалення і вивчення.

Постановка завдання. Метою цього дослідження є визначення ролі FinTech індустрії у розвитку фінансового ринку України та їх вплив на майбутній розвиток галузі. В процесі дослідження й вирішення поставлених завдань використовувались такі наукові методи: систематизації, порівняння, аналізу.

Результати. Історія розвитку FinTech індустрії бере початок з кінця XIX ст. З появою терміна FinTech, формується абсолютно новий сегмент міжнародних фінансових ринків. Цю історичну паралель можна розділити на декілька етапів, а саме [1]:

1-й етап (1866–1967). Поява телеграфних ліній зв'язку та передачі інформації, формується інфраструктура для втілення західної моделі економічних відносин, а саме фінансової глобалізації.

2-й етап (1967–2009). Введення в масовий обіг основного платіжного засобу – пластика платіжна банківська карта та встановлення перших банкоматів для зняття готівкових коштів та банківських терміналів для поповнення коштами фінансових послуг у масовий обіг. Перехід з аналогової ери обслуговування фінансового ринку в цифрову.

3-й етап (2009–2024). Поява фінансових та аутсорсингових компаній-надавачів FinTech-послуг за допомогою інтернет-з'єднання та мобільних додатків. Після світової фінансової кризи 2008-2009 рр. та зниженню довіри споживачів фінансових послуг до класичного підходу їх надання і банкрутством великих банків, саме FinTech-компанії набувають значного поширення на світовому фінансовому ринку.

Саме зміни, що відбувались протягом вказаних етапів розвитку індустрії «фінансових технологій» фінансового ринку давали поштовх для формування поняття FinTech. Досліджуючи сутність дефініції FinTech, було з'ясовано, що немає єдиного базового визначення цього поняття, тому наведемо декілька трактувань сутності FinTech, узагальнені результати представлені в табл. 1 [2].

Наведені визначення поняття FinTech об'єднує така складова, як інноваційні цифрові технології фінансового ринку. Отже, можемо стверджувати, що, FinTech – це сукупність визначених для впровадження інноваційних цифрових технологій фінансового ринку, що задовольняють безперебійну потребу споживача в регулюванні та створенні фінансових потоків і створюють передумови для контролю за всіма фінансовими операціями з метою їх фінансового моніторингу на предмет порушення законодавства країни, де вони використовуються.

Основою сучасного розвитку фінансового ринку є впровадження FinTech-технологій на основі створених раніше успішних технологічних винаходів у сфері міжнародних фінансових операцій. Однією з таких компаній стала Citicorp (нині Citigroup). Проєкт «Financial Services Technology Consortium» був однією з головних ініціатив цієї корпорації, який був спрямованим на створення позитивного іміджу відкритості до співпраці. Закладений Citicorp технологічний розвиток застосування інформаційних технологій на ринку фінансових послуг поклав початок FinTech індустрії, що стала основою розвитку фінансового ринку в XXI ст.

Визначення поняття FinTech провідними науковцями

Table 1

Definition of the FinTech concept by leading scientists

Автор	Визначення
Поченчук Г. М.	будь-які фінансові технології, що спрямовані на автоматизацію надання фінансових послуг через віддалений доступ до них [3].
Медведкіна О. А.	– трансформація або підтримка ланцюжка створення фінансового продукту або послуги через фінансових посередників (FinTech-компанії); – технології спрощення виготовлення фінансового продукту чи послуги для кінцевого споживача (зниження витрат, підвищення економічної ефективності, сертифікація), технічна підтримка і розвиток випущеного продукту [4].
Graham A.	технологічні процеси здатні полегшити фінансовим компаніям, споживачам послуг та бізнесу, роботу з фінансами на основі застосування спеціалізованого програмного забезпечення та методів шифрування для збереження приватності фінансових операцій.
Коваленко В. В.	це інноваційні фінансові технології, що можуть бути використані різними фінансовими інститутами, казначейством, бізнес-структурами для задоволення потреб споживачів у фінансових послугах [5].
Халевіна М. О.	це послуги у фінансовій сфері, спрямовані на активацію та підтримку банківських і інших видів фінансових послуг в процесі надання яких, використовують сучасні цифрові технології [6].
Паперник С. В.	FinTech – це поняття, що поєднує зв'язок складових частин, а саме: інноваційна складова, що базується на технологіях фінансово сектору і нових бізнес-моделях надання цих послуг [7].
Юрчук Н. П.	це інноваційні технології, що використовуються на фінансових ринках багатьох країн світу для задоволення потреб користувачів в умовах становлення та розвитку економіки споживання [8].

Джерело: згруповано автором на основі [2-10].

Аналізуючи світовий досвід впровадження FinTech, можна виділити три ключові моделі [11; 12; 13].

1. Американсько-китайська модель BigTech. Дана модель насичена технологіями, що впроваджені великими технологічними компаніями, монополістами у галузі високих технологій світового рівня – Facebook, Apple, Microsoft, Google, Amazon у США, а також Baidu, Ant Financial, Tencent у Китаї. Центром таких фінансових екосистем і є представлені BigTech-корпорації.

2. Європейська модель (Startup-FinTech). У цій моделі розвитку переважають інноваційні рішення, меншого рівня, більш нішеві, запропоновані стартапами новостворених вузькоспеціалізованих middleFinTech-компаній. Центром таких фінансових екосистем є FinTech стартапи.

3. Українська модель або Traditional-FinTech. Представлена модель передбачає розвиток FinTech-технологій всередині ринку фінансових послуг та його учасників (банки, платіжні системи тощо). Центром представленої екосистеми є класичні учасники ринку фінансових послуг.

Виділяючи три ключові моделі впровадження FinTech, можемо констатувати, що існують альтернативні бізнес-моделі, які знаходяться на ранніх стадіях свого розвитку та виникли після пандемії 2020-2022 років і включають в себе такі елементи [14]:

– учасники фінансового ринку надаючи послуги із FinTech перетворюються на провайдерів фінансового продукту та пропонують свої послуги іншим як сервіс;

– учасники фінансового ринку знаходять свою нішу, стаючи «цифровими кілерами» із FinTech-послуг і виготовляють унікальний продукт;

– учасники фінансового ринку перетворюються на цифрових персональних менеджерів, пропонуючи споживачам і учасникам досягати нових успіхів за рахунок партнерства, такі колаборативні об'єднання часто досягають певного рівня закритості й називаються закрита FinTech екосистема;

– учасники фінансового ринку створюють відкриту екосистему, виступаючи у ролі агрегаторів фінансових продуктів та послуг, таким чином вони надають доступ учасникам до створеної FinTech-платформи, не здійснюючи дистрибуцію власних продуктів.

Відповідно до вказаних моделей, розроблюються критерії, що відповідають чотирьом інноваційним принципам:

1) принцип відкритості фінансової послуги (платежі, перекази, розрахунки; депозити, позики);

2) принцип суб'єктності FinTech послуг (технологічні компанії; інфраструктурні компанії; небанки; FinTech підрозділи в структурі фінансових установ);

3) принцип технологічності, що формує концепт FinTech-інновацій (блокчейн, смартконтракти; аналітика й безпека даних; хмарні технології; штучний інтелект; інтерфейс програмування додатків, маркетплейс середовище);

4) принцип фокусності (фізичні особи, підприємства, фінансові установи, технологічні компанії) [15].

На основі аналізу загальносвітових тенденцій розвитку FinTech індустрії фінансового ринку України, структуруємо основні складові в рис. 1.

На основі представлених складових, можемо відзначити, що вітчизняний ринок FinTech бере за основу такі напрями діяльності: маркетинг (8 %), кредитування (17 %), інфраструктуру (21 %), платежі та грошові перекази, інвестиції в технології (11 %). Європейський фінансовий ринок FinTech бере за основу наступні напрями діяльності: кредитування (39 %), банківські технології (10 %), платежі та перекази (20 %), управління фінансами (15 %), мобільні платежі (16 %). На основі викладених відсоткових значень галузевого розподілу фінансового ринку України можемо стверджувати, що FinTech виконує наступний ряд функцій [19]:

1) використання хмарних технологій та доступу до фінансових даних, сприяє значному зниженню витрат з надання фінансових послуг споживачам;

2) зниження часу виходу на фінансовий ринок нового продукту або послуги, дозволяє значно скоротити витрати на їх розробку [20].

3) можливість об'єднати дані споживачів і доступних сервісів їх обробки, що дає розробникам в реальному часі виправляти всі помилки, які виникають в процесі генерації нових зв'язків.

Згідно із вищевикладеними особливостями формування FinTech, була розроблена та впроваджена до реалізації Стратегія розвитку FinTech в Україні (2020-2025 років). Стратегія затверджена рішенням Правління НБУ від 09.07.2020 № 453-рш. У межах цієї стратегії були розглянуті такі ключові складові:

– визначено роль FinTech у фінансовій екосистемі України;

– описано бачення візії, місії та стратегічних напрямів до 2025 року;

– закладена база для створення сталої екосистеми FinTech;

– запропоновано продуктові напрями – концепт «пісочниці» та академічну програму з цифрових фінансів;

– окреслено периметр пов'язаних проєктів, що можуть бути реалізовані в межах цієї програми.

Ключові принципи та засади для досягнення стратегічних цілей Стратегії розвитку FinTech в Україні до 2025 року [14; 21; 22].

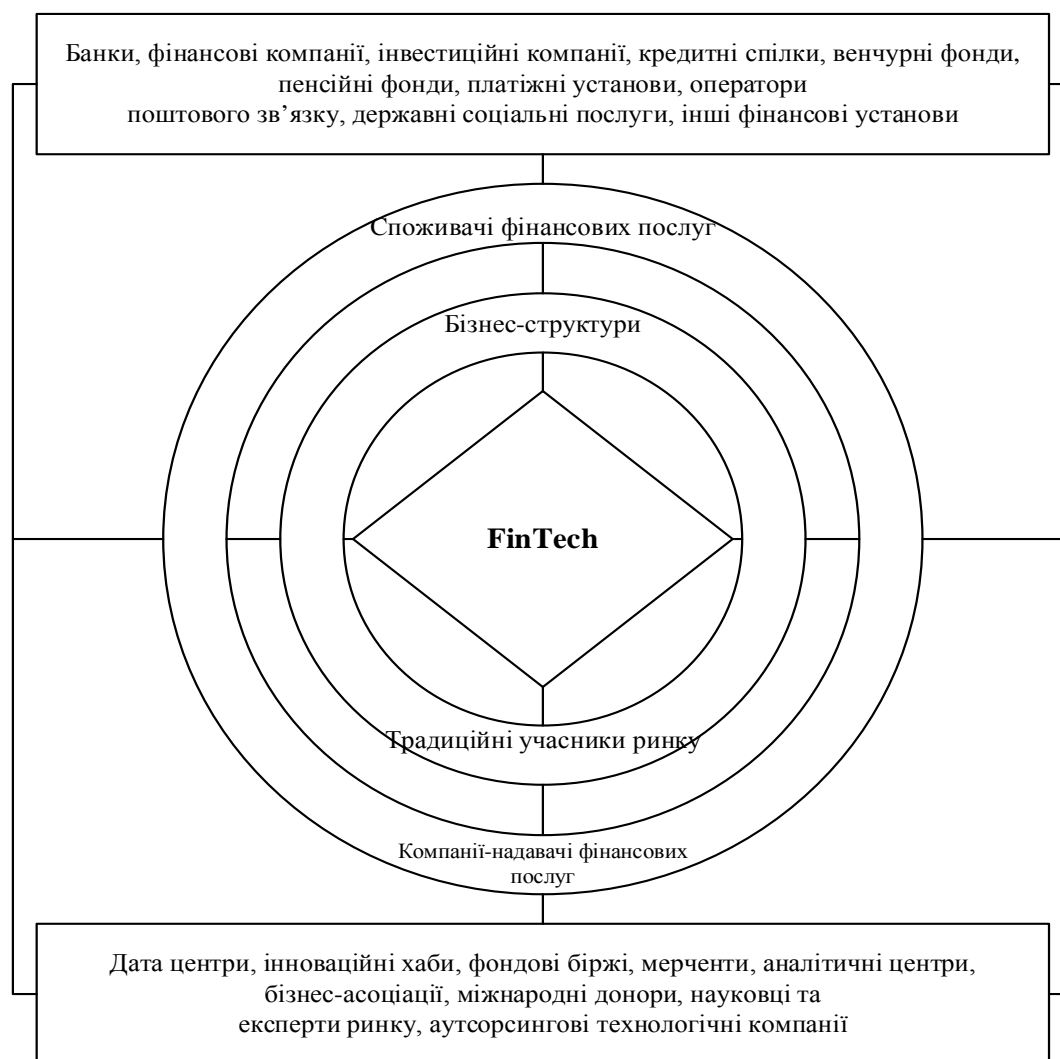

Рис. 1. Учасники FinTech фінансового ринку України
Fig. 1. FinTech participants of the financial market in Ukraine
Джерело: згруповано автором на основі [10; 16; 17; 18].

1. Стабільність та ефективність. Забезпечення регулювання фінансового ринку насамперед для підтримки його стабільності. Підвищення ефективності фінансових інституцій може забезпечуватись завдяки диджиталізації індустрії.

2. Проінноваційність. Масове поширення та проникнення фінансових інновацій може істотно поліпшити ефективність витрат та конкурентоспроможність фінансової системи. Підтримка FinTech-ринку через запровадження прозорих сучасних методів регулювання може підсилити цей процес, особливо якщо розглядати світові практики регулювання, де поєднується, з одного боку, інноваційно-дружнє регулювання, а з другого – захист споживача.

3. Безпека та захист. Забезпечення сталого розвитку FinTech-індустрії потребує нових стандартів надання послуг та захисту прав споживачів. Аби стимулювати цей процес, буде зроблено акцент на спрощення виведення на ринок нових продуктів та сервісів, зокрема в межах регуляторної «пісочниці» НБУ із вступом у силу відповідних законодавчих змін. Крім того, диджиталізація фінансового ринку (адаптація євродиректив PSD2, запровадження віддаленої ідентифікації та верифікації, миттєвих переказів тощо) актуалізує питання підвищення кіберзахисту.

4. Прозорість. Підтримка диджитал-трансформацій на фінансовому ринку потребує прозорого та відкритого регулювання, в основі якого – рівні умови для розвитку інновацій для всіх учасників ринку.

5. Відповідальність та цілісність. Ретельна підготовка до запровадження будь-яких нових видів політики та регулювання. Дотримання принципу цілісності, який передбачає наявність єдиної екосистеми та стимулювання розвитку всіх її елементів.

Вказані принципи напряму впливають на рівень розвитку глобальних напрямів FinTech в Україні (рис. 2).

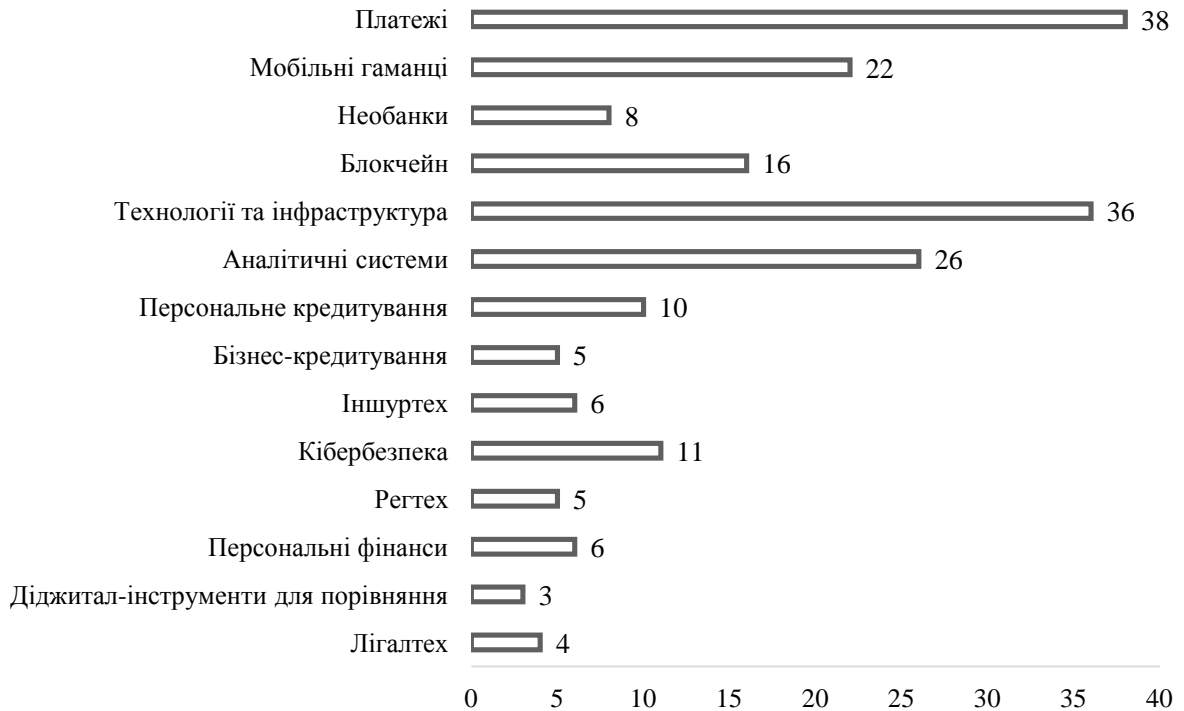

Рис. 2. Розвиток глобальних напрямів FinTech в Україні
Fig. 2. Development of the global FinTech directions in Ukraine

Джерело: згруповано автором на основі [5].

Український фінансовий ринок FinTech налічує понад 100 FinTech-компаній, переважна більшість з яких – провайдери платіжних сервісів, також високими темпами розвивається онлайн-кредитування та інфраструктурні рішення. Серед великих FinTech-компаній є повністю мобільний банк без жодних фізичних відділень, а також з’являються нові гравці в цій ніші. Загалом у FinTech-компаніях працює понад 4000 осіб, 14 % компаній мають штат понад 75 осіб. Переважна кількість FinTech-компаній зосереджена у Києві (82 % компаній). До регіонів, де найкращі перспективи розвитку FinTech відносяться такі міста: Дніпро, Харків, Львів та Одеса.

На основі наведеної інформації можемо сформувані слабкі та сильні сторони розвитку FinTech в Україні (табл. 2).

Проаналізувавши переваги й недоліки розвитку FinTech, можна констатувати, що успіх української FinTech-екосистеми та потенціал її сталості залежатимуть від можливостей для її учасників, а саме:

- приймати та своєчасно впроваджувати прогресивну політику та регулювання, спрямовані на зростання FinTech;
- знаходити джерела капіталу та прозоро інвестувати їх, розуміючи захищеність власних прав;
- створювати попит на FinTech-продукти та стимулювати зростання інноваційного сектору;
- мати доступ до талановитої молоді, навчати та розвивати їх навички та вміння.

Сильні та слабкі сторони українського FinTech-ринку

Table 2

Strengths and weaknesses of the Ukrainian FinTech market

Сильні сторони українського FinTech-ринку	Слабкі сторони українського FinTech-ринку
Попит, що постійно зростає, на конкурентні FinTech-сервіси та продукти в умовах пандемії	Відсутність сталої FinTech-екосистеми
Вдале географічне розташування України	Обмежена кількість диджитал-спеціалістів фінансового ринку
Проактивна роль центробанку в розвитку інновацій	Низький відсоток фінансово-обізнаного населення
Розвинений IT-сектор	Низька представленість глобальних FinTech-брендів на українському ринку
Адаптація національного законодавства до стандартів ЄС	Експортоорієнтований інноваційний сектор
Україна входить до переліку країн-лідерів за розвитком певних ніш FinTech (платіжні сервіси, онлайн-кредитування, віртуальні активи)	Великий відсоток «сірої» економіки в секторі МСП, низька інвестиційна привабливість для зовнішніх інвесторів та вплив капіталу в умовах військових дій
Запровадження методів віддаленої ідентифікації та аутентифікації	У НБУ немає мандата щодо підтримання розвитку інноваційних проєктів

Джерело: згруповано автором на основі [23; 24; 25].

Відповідно до приведених вище результатів, державою встановлені етапи та строки реалізації Стратегії, що показані на рис. 3.

Наведений графік відображає три етапи, що розбиті по роках, відповідно до яких і реалізується весь потенціал закладених дій щодо реалізації Стратегії. Два етапи із трьох запланованих вже завершені і можемо тезисно окреслити, що вдалося зробити на початку третього етапу впровадження Стратегії розвитку FinTech в Україні:

1. Розвинена кешлес-економіка.
  - 1.1. Підвищення доступності безготівкових операцій та зростання довіри.
  - 1.2. Розвиток інфраструктури для здійснення безготівкових операцій.
2. Високий рівень цифрової та фінансової грамотності.
  - 2.1. Реалізація стратегічних ініціатив регулятора щодо підвищення цифрової та фінансової грамотності.
  - 2.2. Стимулювання розвитку кооперацій між фінсектором та академічною базою.
3. Стала FinTech-екосистема.
  - 3.1. Розвиток відкритої архітектури фінансового ринку, платформ регуляторів та оверсайту.
  - 3.2. Розвиток інфраструктури FinTech-екосистеми.
  - 3.3. Посилення інвестиційного потенціалу та ступеня розвитку ринку FinTech.
  - 3.4. Інтеграція FinTech-екосистеми у світовий простір.
  - 3.5. Стимулювання диджиталізації фінсектору, розвиток цифрової інфраструктури фінансового ринку

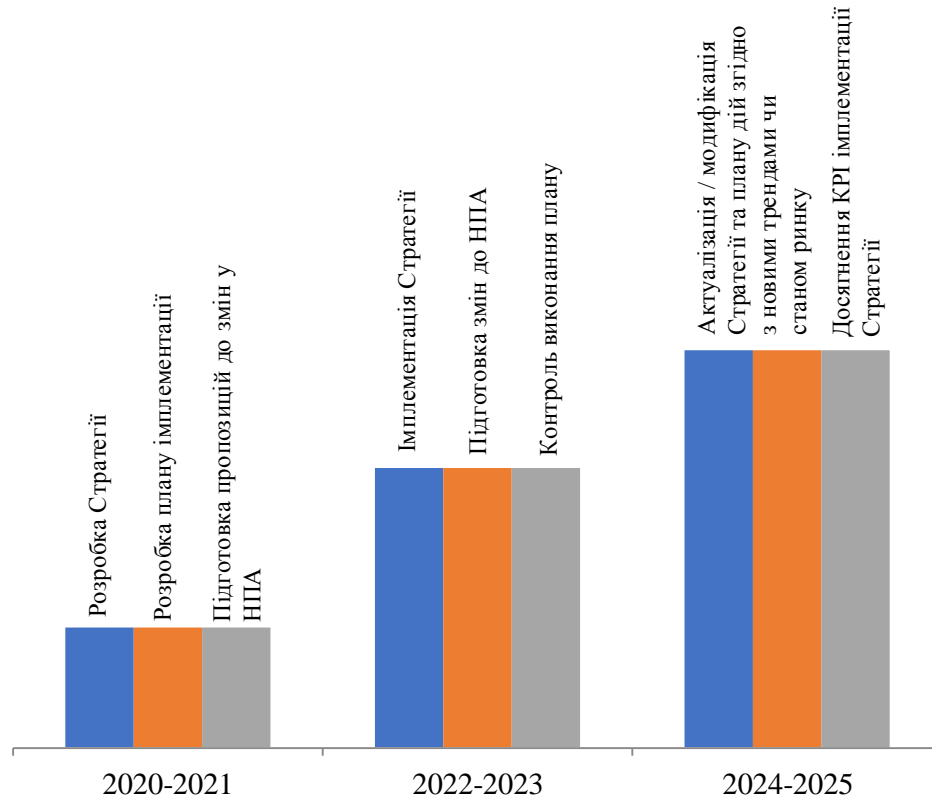

Рис. 3. Строки та етапи реалізації Стратегії розвитку FinTech в Україні

Fig. 3. Terms and stages of the implementation of the FinTech Development Strategy in Ukraine

Джерело: згруповано автором на основі [4; 23; 24].

Загалом середній рівень досягнення індикаторами планових значень у 2023 році за всіма напрямками становив 95 %, що є досить високим показником для такого великого обсягу роботи на фінансовому ринку. Повністю виконано або виконується за графіком 77 % робіт щодо закриття основних законодавчих ініціатив реалізації цієї Стратегії протягом 2024 року.

Розглянувши детально Стратегію розвитку FinTech в Україні, можемо звернутися до найбільш розвинених країн використання FinTech на своїх фінансових ринках. Згідно з дослідженням Global Fintech Hub Report The Future of Finance is Emerging: New Hubs, New Landscapes, 2023, у світі нараховується близько 30 великих FinTech-хабів. Усі вони мають збалансовані умови для ведення бізнесу, а також інфраструктуру для розробки та розвитку інновацій [24].

Пекін (Китай): глобальний лідер FinTech-індустрії за підтримки інновацій та економіки, інноваційна та економічна столиця Китаю, політичний, культурний та міжнародний центр, найбільший повітряно-транспортний хаб. Займає перше місце у глобальній FinTech-індустрії з 58 провідних FinTech-компаній, серед яких JD Finance, Du Xiaoman Financial та Qudian. Ці 58 компаній станом на 2023 рік отримали консолідовані інвестиції в розмірі 24,2 млрд 191 тис. \$ поданих патентів у 2023 році. Кращі університети, співпрацюючи із цими кластерами, посідають 1-ше місце в Китаї та 10-те місце в рейтингу 500 найкращих університетів світу. Створена найкраща FinTech-екосистема Китаю, де рівень використання FinTech – 49,8 %. Традиційні фінансові інституції підсилюють свою кооперацію з FinTech, наприклад, стратегічний альянс China Construction Bank та Ant Financial, а також між ICBC та JD Finance тощо. При цьому акселерація підготовки професійної робочої сили у сфері FinTech з використанням переваг академічної бази номер один у Китаї та третьою в світі.

Сан-Франциско (США): Кремнієва долина, місто-порт та місце відомих у світі туристичних атракціонів, місце народження Організації Об'єднаних Націй. Сан-Франциско розміщене близько до Кремнієвої долини, яка є світовим центром високих технологій, венчурного капіталу, інновацій та соцмедіа. Ключові переваги: посідає 2-ге місце у рейтингу глобальних FinTech-хабів 2023 за кількістю FinTech-компаній, що акумулювали інвестицій на суму 13,1 млрд \$, та 3-тє – за величиною загальних інвестицій. Більшість FinTech-юнікортів вийшла з екосистеми Сан-Франциско, створена передова інноваційна індустрія інформаційних технологій, яка за ринковою вартістю найбільших 200 глобальних технокомпаній посідає 7-ме місце у світі та 3-тю позицію за рівнем сталості найкращих світових університетів, щільна співпраця між індустрією та академічною базою, розташування штаб-квартир відомих міжнародних інвестиційних інститутів – таких як Walden International та WI Harper Group.

Лондон (Великобританія): політичний та економічний центр. Лондон має найбільший ВВП у розрахунку на одну особу. Його фінансова індустрія, комерція та туризм досягли найвищої оцінки у світі. Найбільшими представниками кластера глобальних фінансових інституцій є HSBC, Barclays та Standard Chartered Bank. За ринковою оцінкою займає третє місце серед найбільших 200 глобальних фінансових інституцій, перше місце серед кластерів найкращих дослідницьких університетів, глобальний новатор та лідер у FinTech-регулюванні. Найкраще FinTech-регулювання у світі, FCA першим у світі створив регуляторний «сандбокс», який копіюють усі держави світу. У 2019 році ініціював створення глобальної «пісочниці», прототипом якої стало утворення GFIN, куди входить британський регулятор FCA та ще 50 світових організацій. У Лондонській фінансовій екосистемі представлено багато світових глобальних інвесторів, таких як Accel, Anthemis Group, Balderton Capital, Index Capital, Octopus та інші.

Сінгапур: глобальний лідер FinTech-політики підтримки та регулювання. Портове місто, світовий центр фінансів та сервісів. Створена сучасна технічна база, «technology-ready nation». Національна інноваційна система підтримує передові технології через високе проникнення смартфонів (85 %). Створені Fintech & Innovation Group та Fintech Office у 2015 році. У Сінгапурі функціонує 2 види регуляторних «пісочниць» – Sandbox та Sandbox express. Запроваджені Financial Sector Technology & Innovation Scheme, MAS у 2020 р. оголосив про початок прийому заявок на отримання ліцензії цифрового банку, відкритими залишається і до початку 2024 р. Обіймає 8-ме місце у світі за чисельністю FinTech-компаній із загальними венчурними інвестиціями понад 50 млн \$, чотири з п'яти світових фінансових компаній – зі сфери віртуальних активів. 99 % з 220 тис. компаній Сінгапура – МСП, станом на 2019 рік. Велика кількість МСП відкриває величезні можливості для FinTech, як портове місто має велику кількість валютообмінних транзакцій, що стимулює зростання транскордонних операцій та онлайн-платежів. Налагоджені комунікації з іншими регіонами як невід'ємна характеристика вигідного географічного положення.

Токіо (Японія): зростання цифрових валют та регуляційної підтримки. Політичний та економічний центр Японії. Найбільша індустріальна зона, світовий центр фінансів, R&D-центр. Ключові переваги: зростання віртуальних активів: уряд підтримує розвиток щодо криптовалют (Bitcoin запроваджено як засіб платежу), кластер FinTech-компаній з високою ринковою вартістю, зростання регуляторної підтримки: FinTech – один з п'яти напрямів інвестування в державній стратегії зростання. Фінансовий сектор та технологічні компанії сфери фінансів та сектору страхування приносять понад 12 % ВВП.

Париж (Франція): європейський центр фінансів. Розташована на півночі столиця Франції, стала політичним, економічним, культурним та комерційним центром, а також одним з найбільших фінансових центрів Європи. Ключові переваги: глобальний фінансовий центр: один з найважливіших фінансових центрів світу з п'ятьма із 10 найбільших банків Європи, уряд підтримує розвиток МСП: пільгова податкова політика

для доходу з інвестиційних вкладень, особливо в МСП; уряд надає безкоштовні офіси та субсидії. European Securities and Markets Authority (ESMA) засноване в Парижі та має фінансування в розмірі 1 млн євро на регулювання FinTech та криптовалют.

Тель-Авів (Ізраїль): серце стартапів. Ключові переваги: проникнення FinTech перевищує показники США та Британії, потенціал для тестування мобільних програм та можливостей фінансових сервісів Israeli NaPoalim Bank перевищує можливості банків США та Європи, створені провідні FinTech-компанії: Orbs, Pagaya Investments, Vlox.io, Riskified, Colu. Урядова політика підтримки посідає 6-те місце у глобальному ренкінгу, а регулювання FinTech посідає 4-те місце у світі із запровадженим регуляторним «сандбоксом». Відсоток FinTech-споживачів: 31,9 % (11-те місце у глобальному світовому рейтингу). Одна з найрозвиненіших академічних баз у світі представлена Tel Aviv University.

Є ще досить високорозвинені FinTech-конгломерати фінансових ринків світу, які знаходяться в таких містах: Берлін (Німеччина), Бангалор (Індія), Дублін (Ірландія) та Цюрих (Швейцарія). Їхній внесок у світовий FinTech розвиток є вагомим і вони входять до 15 найрозвиненіших фінансових ринків світ із новітніми технологіями.

Висновки і пропозиції. Відштовхуючись від викладеного, можемо стверджувати, що роль FinTech у розвитку фінансового ринку України є визначальною і виключно важливою для всієї економіки. Сучасні технології, що поступово наповнюють фінансовий ринок України, дозволяють суттєво підвищити кібербезпеку багатьох фінансових операцій, підвищити їх надійність та швидкість виконання і завдяки хмарним сервісам, відкривають можливості до тривалого та надійного зберігання ключової фінансової інформації. Основна перевага мобільних додатків, блокчейн-технологій, мікросервісних фінансових програм в тому, що у них застосовуються абсолютно нові алгоритми організації баз даних користувача, що сприяє зміцненню економічної безпеки фінансового ринку. Тому роль FinTech у розвитку фінансового ринку України полягає в нарощенні інвестицій у новітні фінансові технології та прискорений темп впровадження інноваційних послуг, що, безумовно, дасть можливість вийти на новий рівень надання фінансових послуг.

1. Дудинець Л.А. Розвиток фінансових технологій як фактор модернізації фінансової системи. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 22. С. 794–798.
2. Соляник Л. Г., Замковий О. І., Водопр'янов В. С. Ринок FinTech-послуг в Україні: тенденції розвитку і поширення на тлі оптимізації банківських ризиків. *Причорноморські економічні студії*. 2021. № 70. С. 143–150.
3. Поченчук Г.М. Фінансові технології: розвиток і регулювання. *Економіка та суспільство*. 2017. № 13. С. 193–200.
4. Медведкіна О. А., Радик В. Розвиток цифрової інфраструктури та блокчейн-технологій в Україні. *Інноваційна економіка*. 2020. № 3-4. С. 188–194.
5. Коваленко В. В. Розвиток фінансових інновацій у небанківських фінансових установах. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Вип. 1. С. 244–250.
6. Семенов А. Ю., Халевіна М. О. Тенденції розвитку Fintech-послуг на світовому та вітчизняному ринках фінансових послуг. *Бізнес-Інформ*. 2018. № 10. С. 327–334.
7. Мазаракі А., Паперник С. В. FinTech у системі суспільних трансформацій. *Вісник КНТЕУ*. 2018. № 2. С. 5–15.
8. Юрчук Н. П. Особливості розвитку fintech в сучасних умовах. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 6. С. 72–83.
9. В'язовий С. М., Пасічник І. В. Розвиток FinTech-індустрії в Україні та її ризики для банківської діяльності. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. № 21. С. 480–484.
10. Коваленко В.В. Розвиток FINTECH: загрози та перспективи для банків України. *Приазовський економічний вісник*. 2018. Вип. 4(09). С. 127–133.
11. Семенов А. Екосистеми цифрових платформ як фактор трансформації бізнесу в умовах цифрової економіки. *Вісник КНУТД*. 2019. № 4(137). С. 39–50.
12. Popelo O., Dubyna M., Kholiavko N. World Experience In The Introduction Of Modern Innovation And Information Technologies In The Functioning Of Financial Institutions. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2021. Vol. 7, No. 2. Pp. 188-199.
13. Shkarlet S., Dubyna M., Vovk V., Noga M. Financial service markets of Eastern Europe: a compositional model. *Economic Annals-XXI*. 2019. № 176(3-4). Pp. 26-37.

14. Худолій Ю. С., Халєвіна М. О. FinТechnології в банківському бізнесі: реалії та перспективи. *Проблеми економіки*. 2021. № 1. С. 134–142.
15. Калашнікова Т. В. Ринок фінансових технологій: стан та перспективи розвитку. *Глобальні принципи фінансового, облікового та аналітичного забезпечення аграрного сектора економіки*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Харків: ХНАУ, 2018. Вип. 1. С. 159–162.
16. Жердецька Л. В., Городинський Д. І. Розвиток фінансових технологій: загрози та можливості для банків. *Економіка і суспільство*. 2017. № 10. С. 583–588.
17. Dubyna M., Bazilinska O., Panchenko O., Sadchykova I., Kozlianchenko A., Tarasenko A. The Role and Prospects of the Use of Artificial Intelligence Technology in the Credit Activities OF Banking Institutions. *Review of Economics and Finance*. 2023. Vol. 21, No. 1. Pp. 2042-2051. URL: https://refpress.org/wp-content/uploads/2023/12/Dubyna_REF.pdf (дата звернення: 2.05.2024)
18. Шкарлет С. М., Дубина М. В., Жук О. С. Теоретичні аспекти визначення сутності категорії «FinTech». *Науковий вісник Полісся*. 2019. № 1 (17). С. 148-157.
19. Балицька М. В., Бровенко К. С. Фінансові технології як драйвер розвитку фінансових ринків. Економічна наука. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 9. С. 59–65.
20. Коніна М., Реха К., Янковський В. Сучасний стан фінансового ринку України та шляхи його вдосконалення. Економічний дискурс. *Міжнародний науковий журнал*. 2019. Випуск 2. С. 183–192.
21. Батрак О. В. Стратегії розвитку фінансового сектора та фінансової індустрії в Україні на інноваційних засадах. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: Економічні науки*. 2021. № 9(53). С. 106–113.
22. Демчишак Н., Дубик Г., Гриб В. Розвиток експорту цифрових технологій в умовах формування єдиного цифрового простору Європейського Союзу. *Економіка та держава*. 2020. № 6. С. 73–79.
23. Гулей А. І., Гулей С. А. Цифрова трансформація вітчизняного банківського середовища в умовах розвитку FinTech-екосистеми. *Український журнал прикладної економіки*. 2019. Т. 4. № 1. С. 6–15.
24. Руденко З. М. Вплив розвитку FinTech на банківський ринок в Україні. *Банківська справа*. 2018. Вип. 2 (130). С. 67–71.
25. Дубина М., Попело О., Тарасенко О. Інституційні трансформації фінансової системи України в умовах розвитку цифрової економіки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. № 1 (25). С. 91-110. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/236040> (дата звернення: 2.05.2024).

References

1. Dudynets, L.A. "The development of financial technologies as a factor in the modernization of the financial system." *Global and national economic problems*, issue 22, 2018, pp. 794–798.
2. Solyanyk, L.G., Zamkovy, O.I., and V.S. Vodopyanov. "Market of FinTech services in Ukraine: trends of development and distribution against the background of optimization of banking risks." *Black Sea Economic Studies*, no. 70, 2021, pp. 143–150.
3. Pochenchuk, H.M. "Financial technologies: development and regulation." *Economy and society*, no. 13. 2017, pp. 193–200.
4. Medvedkina, O.A., and V.Radik. "Development of digital infrastructure and blockchain technologies in Ukraine." *Innovative economy*, no. 3-4, 2020, pp. 188–194.
5. Kovalenko, V.V. "Development of financial innovations in non-bank financial institutions." *Pryazovsky Economic Bulletin*, issue 1, 2020, pp. 244–250.
6. Semenog, A.Yu., and M.O. Halevina. "Trends in the development of Fintech services in the global and domestic markets of financial services." *Business-Inform*, no. 10, 2018, pp. 327–334.
7. Mazaraki, A., and S.V. Papernyk. "FinTech in the system of social transformations." *Bulletin of KNTEU*, no. 2, 2018, pp. 5–15.
8. Yurchuk, N.P. "Peculiarities of fintech development in modern conditions." *Economy. Finances. Management: topical issues of science and practice*, no. 6, 2019, pp. 72–83.
9. Vyazovy, S.M., and I.V.Pasichnyk. "Development of the FinTech industry in Ukraine and its risks for banking activity." *Eastern Europe: Economy, Business and Management*, no. 21, 2019, pp. 480–484.
10. Kovalenko, V.V. "Development of FINTECH: threats and prospects for Ukrainian banks." *Priazov Economic Herald*, issue 4(09), 2018, pp. 127–133.
11. Semenog, A. "Ecosystems of digital platforms as a factor of business transformation in the conditions of the digital economy." *Bulletin of KNUVD*, no. 4(137), 2019, pp. 39–50.
12. Popelo, O., Dubyna, M., and N. Kholiavko. "World Experience In The Introduction Of Modern Innovation And Information Technologies In The Functioning Of Financial Institutions." *Baltic Journal of Economic Studies*, vol. 7, no. 2, 2021, pp. 188-199.
13. Shkarlet, S., Dubyna, M., Vovk, V., and M. Noga. "Financial service markets of Eastern Europe: a compositional model." *Economic Annals-XXI*, no. 176(3-4), 2019, pp. 26-37.
14. Khudoliy, Yu.S., and M.O. Khalevina. "FinTechnology in the banking business: realities and prospects." *Problems of the economy*, no. 1, 2021, pp. 134–142.

15. Kalashnikova, T.V. "Market of financial technologies: state and development prospects." *Global principles of financial, accounting and analytical support of the agrarian sector of the economy: materials of the International science and practice conf.*, vol. 1, 2018, pp. 159–162.
16. Zherdetska, L.V., and D.I.Horodynskiy/ "Development of financial technologies: threats and opportunities for banks." *Economy and society*, no. 10, 2017, pp. 583–588.
17. Dubyna, M., Bazilinska, O., Panchenko, O., Sadchykova, I., Kozlianchenko, A., and A. Tarasenko. "The Role and Prospects of the Use of Artificial Intelligence Technology in the Credit Activities of Banking Institutions." *Review of Economics and Finance*, vol. 21, no. 1, 2023, pp. 2042-2051, [repress.org/wp-content/uploads/2023/12/Dubyna_REF.pdf](https://www.repress.org/wp-content/uploads/2023/12/Dubyna_REF.pdf). Accessed 2 May 2024.
18. Shkarlet, S.M., Dubina, M.V., and O.S. Zhuk. "Theoretical aspects of defining the essence of the "FinTech" category." *Polissya scientific bulletin*, no. 1 (17), 2019, pp. 148-157.
19. Balytska, M.V., and K.S. Brovenko. "Financial technologies as a driver of the development of financial markets. Economics." *Investments: practice and experience*, no. 9, 2021, pp. 59–65.
20. Konina, M., Rekha, K., and V. Yankovskyy. "Current state of the financial market of Ukraine and ways of its improvement. Economic discourse." *International scientific journal*, issue 2, 2019, pp. 183–192.
21. Batrak, O.V. "Strategies for the development of the financial sector and the financial industry in Ukraine on the basis of innovation." *International scientific journal "Internauka". Series: Economic sciences*, no. 9(53), 2021, pp. 106–113.
22. Demchyshak, N., Dubyk, G., and V.Hryb. "The development of the export of digital technologies in the conditions of the formation of a single digital space of the European Union." *Economy and the state*, no. 6, 2020, pp. 73–79.
23. Guley, A.I., and S.A. Guley. "Digital transformation of the domestic banking environment in the context of the development of the FinTech ecosystem." *Ukrainian Journal of Applied Economics*, vol. 4, no. 1, 2019, pp. 6–15.
24. Rudenko, Z.M. "The impact of FinTech development on the banking market in Ukraine." *Banking*, Issue 2 (130), 2018, pp. 67–71.
25. Dubina, M., Popelo, O., and O.Tarasenko. "Institutional transformations of the financial system of Ukraine in the context of the development of the digital economy." *Problems and prospects of economics and management*, no. 1 (25), 2021, pp. 91-110, pau.stu.cn.ua/article/view/236040. Accessed 2 May 2024

УДК 339.9:336.2

doi: <https://doi.org/10.15330/apred.2.20.291-301>

Луцишин З. О.¹, Катрич О. Д.²

РЕАЛІЇ ФІСКАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ВЗАЄМОПОВ'ЯЗАНОСТІ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Київський національний економічний університет імені
Вадима Гетьмана,
кафедра міжнародних фінансів,
проспект Перемоги, 54/1, Київ,
03680, Україна,

¹ Вища Школа Економіко-Гуманітарної (WSEH),
Бяльско-Бяла, Польща,
тел.: +380503126102,
e-mail: zor_lu@ukr.net,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3972-5303>

²тел.: +380990049973,
e-mail: elsec1997@gmail.com,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6022-1118>

Анотація. У статті досліджено сутності та проблеми забезпечення фінансової безпеки, зокрема фінансової безпеки держав, в умовах трансформації світової економіки. Проведено фундаментальний аналіз, що дозволив висунути гіпотези та проранжувати країни за рівнем їх розвитку. Досліджено еволюцію концепції безпеки держави, узагальнено теоретичні підходи